

også med disponeringen af sit stof generelt. Han har fremgravet så meget stof og behersker det skrevne ord så godt, at han kunne have indkredset, hvordan flyvepladsen påvirkede lokalsamfundet i krig og fred betydeligt mere stringent. På illustrationssiden mangler man ofte undertekster, som fortæller om, hvad det i grunden er, man ser. Er det fra Tirstrup eller hur?

Henrik Skov Kristensen

Bent B. Anthonisen og Carsten Petersen *Luftangreb på Vestjylland 27. august 1944*. (Ballerup Boghandel, Ringkøbing 1986). 108 s., ill., 148,00 kr.

Den 27. august 1944 fløj en større styrke af amerikanske B-17 bombefly eskorteret af Mustang-jagere hen over Danmark for at udføre et dagangreb mod mål i Berlin.

Angrebet måtte opgives, og istedet udsøgte styrken sig et »target of opportunity«. Dette lejlighedsmål blev Esbjerg flyveplads, og den største bombetonnage under noget angreb på et mål i Danmark blev kastet. Når den 27. august 1944 sidenhen er blevet kendt som »den sorte søndag«, skyldes det dog ikke bombeangrebet, som stort set ramte et rent militært mål og stort set gik ud over tyskerne, men derimod de angreb, som jagereskorten udførte i et større område fra Esbjerg i syd til Vemb i nord. Som det var sædvanen under sådanne amerikanske bombeangreb, spredte jagereskorten sig ud og kastede sig over alt, der bevægede sig, fortrinsvis alt med hjul under. Dette fik ikke mindst DSB at mærke. Adskillige tog blev angrebet, og mange blev dræbt og såret.

Et godt råd fra anmelderen til potentielle læsere: læs ikke bogen op til af-

tenkaffen! Man får nemlig råt for usødet, hvilken effekt panserbrydende granater har på det menneskelige legeme. Anmelderen er overhovedet ikke af den formening, at krigens sande og rå ansigt skal dølges, men når man får en detaljeret beskrivelse af den samme hjernemasse, fra flere vinkler, ja, så virker det som spekulation. Dette helhedsindtryk skyldes, at bogen stort set er en kompilation af øjenvidneberetninger, samtidige politirapporter og avisartikler. Summen af dette materiale har en ganske »overvældende« og samtidig bedøvende effekt. De enkelte berettere er naturligvis sagesløse, men forfatterne burde have udvist lidt mere situationsforståelse.

Henrik Skov Kristensen

Knud J. V. Jespersen: *Aldrig færdig – men altid på vej. Dalum Landbrugsskole 1886-1986*. (Aio Tryk, Odense 1986). 166 s.

Dr. phil. Knud J. V. Jespersen skrev for et par år siden en bog om Fyens Stifts patriotiske Selskabs historie. Det gjorde han så godt, at Dalum Landbrugsskole har bedt ham også skrive denne kendte institutions historie.

Dalum er noget særligt i den danske landbrugsverden p.g.a. de folk, der har været knyttet til skolen. Den kan bryste sig af at have en direkte forbindelse til Christian Kold, som i 1862 oprettede en folkehøjskole her. Da han døde i 1870, begyndte det at gå ned ad bakke, og i 1883 måtte højskolen lukke. Tre år senere lykkedes det dog at få genrejst skolen, men nu som landbrugsskole. Forstander blev assistent hos N. J. Fjord, Jørgen Petersen, som forstod at føre skolen frem i forreste position. Det var ham der havde valgspillet, som er blevet bogens titel.

Hans efterfølger blev Thomas Madsen-Mygdal, der var en stor landbrugsfaglig kapacitet, men som p.g.a. sine mange politiske og organisatoriske hverv efterhånden måtte overgive roret til Jørgen Petersens søn, Johs. Petersen-Dalum. Som forfatteren meget godt får fremhævet, var Petersen-Dalum en eminent pædagog, hvad radioen også fandt ud af. Hans månedlige landbrugsoversigt var et meget aflyttet program, og specielt i efterkrigsårene, hvor landbruget ikke havde det alt for godt med sit image i forhold til byerhvervene, var Petersen-Dalum en meget respekteret brobygger mellem land og by.

I den brede befolkning blev Dalums navn ellers slået fast i 1964, da Khrushchev besøgte skolen. Det var ved den lejlighed, han holdt sin berømte improviserede og lidenskabelige tale, hvor han hævdede, at de sovjetiske landbrugsmetoder var det småkapitalistiske landbrug langt overlegent, og at den sovjetiske ko ville give mere mælk end den danske, alene fordi koen var socialistisk.

Et af bogens sidste afsnit indeholder en ret omfattende elevstatistik. Den viser klart de store ændringer som elevmassen har undergået i løbet af de sidste årtier. Medens kun 23 % i begyndelsen af 70'erne havde taget 9. eller 10. klasse, er tallet nu 95 %. Til gengæld for de bedre skolekunderskaber er højskolepræget helt ude. Kun 4 % har nu været på højskole, hvor det i 60'erne var hver fjerde. I den aktuelle debat om problemer med tilgang til landbrugserhvervet er det mest interessante tal nok, at det er proprietær- og gårdmandssønnerne, der svigter landbrugsskolerne. I 60'erne tegnede de sig for ca. 70 % af eleverne på Dalum, nu udgør de kun godt en tredjedel, det samme som antallet af elever fra ikke-landbohjem. Den samme udvikling har fun-

det sted på alle andre landbrugsskoler. Det understreget endnu engang over for landbrugets folk, at de unges forventninger og krav til landbrugsarbejdet er under stærk ændring.

Festskrift-genren er en vanskelig størrelse, men Knud J. V. Jespersen har løst den stillede opgave på forbilledlig vis. På en enkel og klar måde får vi trukket forudsætningerne for skolens oprettelse op, nemlig Kolds skoletanker og et landbrug i forandring og deraf øget behov for viden og vidensformidling. Skolens hundredårige historie bliver herefter behandlet overskueligt og velskrevet – og meget forstående – og henad vejen bliver der givet nogle gode personkarakteristikker.

Det tjener skolen til ære, at den har villet betale en faghistoriker for at skrive skolens fjerde jubilæumsbog. På plussiden tæller også et person- og stedregister, en oversigt over litteratur og kilder samt at bogen er velillustreret.

Flemming Just

Gerhardt Klindt: *Baggårdsbarn i tyvernes København*. (Foreningen Danmarks Folkeminder, 1983). 84 s., ill., 40,00 kr.

Med den foreliggende bog er erindringsserien »Folk fortæller« nået op på 12 udgivelser. I et meget medrivende, velskrevet og veldisponeret sprog fortæller Gerhardt Klindt om sin barndoms oplevelser i 1920'ernes København. Fremstillingen giver en meget intens beskrivelse af de forhold, hvorunder livet blev levet på samfundets skyggeside, og hvilke prøvelser et barn fra et mindrebemidlet – for ikke at sige fattigt – hjem måtte gå igennem for at klare dagen og vejen. Men hele fremstillingen er præget af en optimisme og vilje til hele tiden at få det bedste ud af forholdene. Det foreliggende skrift gi-